

»»» ХАБАРНОМА «««

ТАЪСИРИ ТАҒЙИРЁБИИ ИҚЛИМ БА РАВАНДҲОИ МУҲОЦИРАТИ КОРИ ВА ЭКОЛОГӢ ДАР ТОҶИКИСТОН

Шумораи № 5

Марти 2025

АКС: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=391509039853935&set=a.391509029853936>

Занони тоҷик ҷойи мардони ба муҳоҷирати кори рафтаро дар соҳаҳои гуногун пур мекунанд

ДАР ИН ШУМОРА:

»»» **ТАЪСИРИ ТАҒЙИРЁБИИ
ИҚЛИМ БА РАВАНДҲОИ
МУҲОЦИРАТИ КОРИ ДАР
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР ТАҚСИМБАНДИИ
СОҲАҲО:**

- **КИШОВАРЗӢ**
- **ЗАХИРАҲОИ ОБ**
- **ЭНЕРГЕТИКА**
- **НАҚЛИЁТ**
- **ХОҶАГИИ ҶАНГАЛ**
- **САНОАТ ВА СОХТМОН**

Вазъият ва дурнамо

»»» **ТАҒЙИРЁБИИ ИҚЛИМ ВА
МУҲОЦИРАТИ ЭКОЛОГӢ
ДАР ТОҶИКИСТОН**

Муҳоҷират – дар шаклҳои гуногуни худ – бо таъсири иқлим ва таназзули муҳити зист муайян мешавад ва муайян хоҳад шуд. Вале ҳангоми вуҷуд доштани шароитҳои мусоид муҳоҷират метавонад мутобиқшавӣ ба тағйирёбии иқлимро тақвият диҳад ва устуворӣ ба тағйирёбии иқлимро баланд бардорад.

Ҳамзамон, одамоне, ки захираҳои камтарин доранд, камтар аз ҳама қодиранд аз таъсири тағйирёбии иқлимро муқобилат кунанд ва ҳамзамон ба таъсири тағйирёбии иқлимро муқобилат кунанд.

АКС: <https://tj.sputniknews.ru/>

Муҳоҷирони кории тоҷик дар Русия

ТАЪСИРИ ТАҒЙИРЁБИИ ИҚЛИМ ДАР СОҲАИ КИШОВАРЗӢ БА РАВАНДҲОИ МУҲОЦИРАТ ДАР ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

»»» ВАЪИЯТ, МУШКИЛОТ ВА ТАВСИЯҶО

Муҳоҷират дар Тоҷикистон аз омилҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ-экологӣ ба шумули деградатсияи муҳити зист вобаста аст. Таваҷҷӯҳи асосӣ дар кишвар ба муҳоҷирати беруни дода мешавад, зеро интиқоли маблағҳои муҳоҷирон қисмати асосии даромади хоҷагӣҳо ташкил медиҳад. Муҳоҷирати корӣ дар Тоҷикистон мушкилоти ҷиддӣ алалхусус барои кӯдакон ва оилаҳо ба бор оварда, атфолро бе сарпараст мегузорад.

Аз сӯйи дигар равандҳои муҳоҷират дар соҳаи кишоварзии Тоҷикистон ба сабаби коҳиши ҳосилнокӣ, хушксолӣ ва деградатсияи омилҳои бавучудода ба сабаби тағйирёбии иқлим, таъвият меёбанд. Аз даст додани сарчашмаҳои устувори даромад оилаҳо аз деҳотро маҷбур ба муҳоҷират дар ҷустуҷӯи оқибат ва шароити беҳтари зиндагӣ мекунад.

Бисёре аз кӯдакони муҳоҷирони корӣ зери сарпарастии хешу табор мемонанд ё дар интернатҳо зиндагӣ мекунад, ки ин хатари рафторҳои бад ва хушунатро зиёд мекунад. Бо вучуди он ки интиқоли маблағҳо аз хориҷа хоҷагӣҳо дастгирӣ мекунад, набудани волидайн кӯдаконро маҷбур мекунад, ки корҳои вазнинро ба ўҳда гиранд, ки дастарсии онҳо ба таҳсилот ва хидматрасонии тиббиро маҳдуд мекунад. Таҳқиқот нишон медиҳанд, ки қисмати калони оилаҳо ки муҳоҷири корӣ доранд бо мушкилоти молиявӣ рӯ ба рӯанд ва кӯдакон бисёр вақт дар ҳолати осебпазирӣ мемонанд ва дастгирии кофӣ надоранд.

Ғайр аз ин осебпазирӣ кӯдакон аз қисми кӯдак як проблемаи калон ба сабаби набудани омори муқоисашавандаи байналмилалӣ ва назорати кофӣ мебошад.

Кӯдакон аз оилаҳои деҳотӣ бисёр вақт маҷбуранд қисми саҳро кунанд, ки таъсири манфӣ ба саломатӣ ва таҳсили онҳо дорад.

Аз камбизоатӣ бештар хоҷагӣҳо осебпазир мебошанд, ки теъдоди зиёди кӯдак дошта, сарпарастии зан ё сарпарастии камсавод ва ё бекор доранд. Таҳқиқот нишон медиҳанд, ки хоҷагӣҳо, ки сарпарастии зан доранд, камбағалтар аз хоҷагӣҳо мебошанд, ки сарпарасташон мард мебошад. Бевазанҳо ва хоҷагӣҳои иборат аз занҳо ва кӯдакон, дар ҳолати махсуси осебпазирӣ қарор доранд ва аз хайру садакаи дигар оилаҳо ё таъмини амният дар вақтҳои душвор, вобаста мебошанд. Яке дигар аз масъалаҳои муҳим дар робита ба таъсири тағйирёбии иқлим ба равандҳои муҳоҷират душвориҳо ва проблемаҳои хоҷагӣҳои хурд мебошад. Хоҷагӣҳои хурд дар Тоҷикистон дар заминҳои ҳошияӣ зиндагӣ доранд, ки дучори стресси экологӣ шудаанд, чун заминҳои обӣ ва ҳосилхез ба боғу хоҷагӣҳои яхела дода шудаанд.

Хоҷагӣҳои хурд барои рӯёнидани ҳосил, чаронидани чорво, обу сӯзишворӣ заҳматҳои зиёд мекашанд. Сиёсати кишоварзӣ дар бисёр ҳолат хоҷагӣҳои хурдро мадди назар намегиранд, зеро онҳо барои арзишҳои иқтисодӣ хеле хурд меҳисобанд. Аз мадди назар дур мондан ва дучори мушкилоту проблемаҳои гуногун шудан, боис мешавад, ки хоҷагӣҳои хурд рӯ ба муҳоҷират оранд.

Хулоса, тағйирёбии иқлим таъсири назаррас бар гурӯҳҳои осебпазирӣ аҳоли дар соҳаи кишоварзии Тоҷикистон, алалхусус бар занҳо дорад. Бе стратегияи дурусти дастгирии оилаҳои камбизоат онҳо дар ҷӯи амиқи камбизоатӣ меафтанд. Занҳо ва хоҷагӣҳои хурд бо ҷолишҳои ҷиддӣ рӯ ба рӯ мешаванд, ки бо тағйирёбии иқлим алоқаманд мебошанд, ки зарурияти ҷораҳои комплексӣ барои беҳбудии ҳолати иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва устуворӣ ба тағйирёбии иқлимро баён мекунад.

АКС: <https://eurasianet.org>
Деҳқонони тоҷик ҳангоми супоридани пахта

ВАЗЪИЯТ ВА МУШКИЛОТИ БАХШИ ЗАХИРАҶОИ ОБ ВА РАВАНДҶОИ МУҲОЦИРАТ ДАР ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Ҷумҳурии Тоҷикистон захираҳои бузурги оби тозаи нӯшокӣ дорад. Захираҳои об барои таъмини рушди устувори иқтисодии кишвар нақши муассир дорад. Қариб ҳамаи обҳое, ки дар ҳудуди Тоҷикистон ташаккул меёбанд, барои истифода дар соҳаи кишоварзӣ ва нӯшидан мувофиқанд. Тағйирёбии иқлим дар соҳаи оби Ҷумҳурии Тоҷикистон ба равандҳои муҳоҷират таъсир дорад. Равандҳои муҳоҷират аз омилҳои гуногуни иқтисодӣ ва иҷтимоӣ экологӣ вобастаанд. Таваҷҷӯҳи асосӣ дар Тоҷикистон ба муҳоҷирати берунӣ дода мешавад чун интиқоли маблағҳо бахши асосии даромади хоҷагироро ташкил медиҳад.

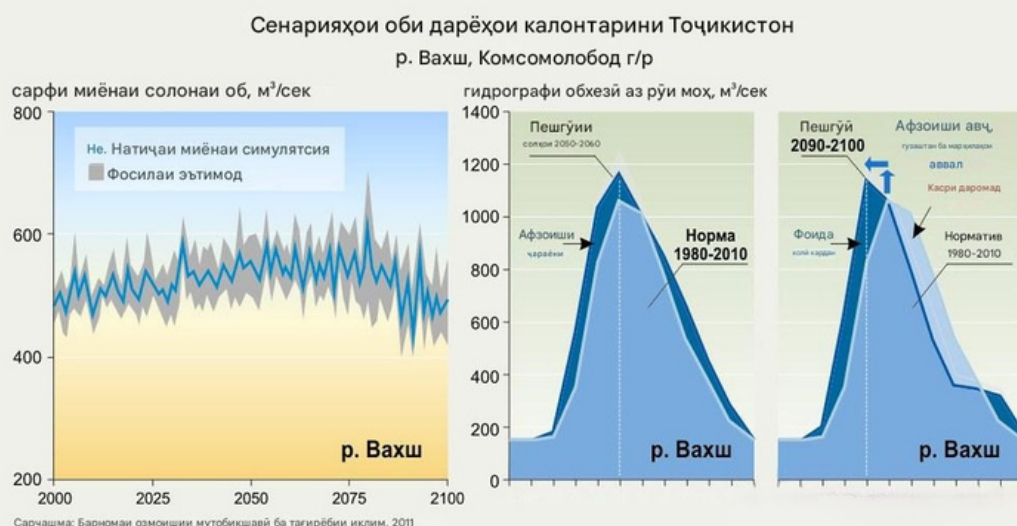
Равандҳои муҳоҷират дар соҳаи захираҳои оби Тоҷикистон ба сабаби коҳиши сарчашмаҳои об, ки обшавии пиряхҳо, хушсолӣ ва тағйири низоми боришот онро падида овардааст, таъвият меёбад. Камбудии оби ошомиданӣ ва фоидаи шароити зиндагиро вазнин намуда, ба муҳоҷирати маҷбурии аҳолии деҳот оварда мерасонад.

Занҳоро, ки шавҳарони муҳоҷирашон партофтаанд бо тамғазанӣ рӯ ба рӯ шуда, фарзандонашон дучори мушкилоти амиқи равонӣ-иҷтимоӣ мешаванд.

Бисёре аз фарзандони муҳоҷирони корӣ зери сарпарастии хешу табор қарор мегиранд ва ё дар хона интернатҳо гузошта мешаванд, ки онҳо ҷоҳои муомилаи бад ва хушунат зиёд аст.

Гарчанде интиқоли маблағҳо аз хориҷа хоҷагидоронро дастгирӣ мекунад, набудани волидайн кӯдаконро маҷбур мекунад то корҳои вазнинро ба ӯҳда гиранд, ки дастрасии онҳо ба таҳсилот ва хизматрасонии тиббиро маҳдуд мекунад. Таҳқиқот нишон медиҳад, ки қисми калони оилаҳо, таъсирпазир аз муҳоҷират шуда, бо мушкилоти молиявӣ рӯ ба рӯ ҳастанд ва фарзандонашон бисёр вақт дар ҳолатҳои осебпазир ва бидуни дастгирии кофӣ қарор мегиранд.

Нақшаи сценарияҳои оби дарёҳои калонтарини Тоҷикистон дар мисоли дарёи Вахш

Нерӯи асоси энергетикаи Тоҷикистонро нерӯгоҳҳои барқии обӣ истеҳсол мекунад. Ҳаҷми умумии муайяншудаи иқтидори нерӯгоҳҳои барқии обӣ - 4070 МВт аст. Тоҷикистон дорои захираҳои бойи гидроэнергетикӣ мебошад. Ҳаҷми умумии захираҳои гидроэнергетикӣ - 527 млрд. кВт. соатро ташкил медиҳад. Аз рӯи ҳаҷми умумии захираҳои гидроэнергетикӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҷаҳон ҷойи ҳаштумро ишғол мекунад. Дар шароити имӯрза энергетикаи кишвар – аз нерӯгоҳҳои барқии обӣ бо иқтидори 4,4 миллион киловатт, 60 ҳазор километр хати барқ садҳо зеристгоҳи барқӣ ва нуқтаҳои трансформаторӣ мебошад. Аз ин миқдор танҳо 6 фоизи захираҳои мавриди истифода мебошад.

Дар соҳаи энергетика тағйирёбии иқлим ба равандҳои муҳочират ба мушоҳида мерасад. Муҳочират дар Тоҷикистон вобаста аз омилҳои гуногуни иқтисодӣ ва иҷтимоӣ-экологӣ ба шумули деградатсияи муҳити зист аст. Таваҷҷуҳи асосӣ дар кишвар ба муҳочирати берунӣ дода мешавад, зеро интиқоли маблағ ҳамчун ҷузъи муҳимми даромадҳои хоҷагӣ боқӣ мемонанд. Ҳичратӣ қувваи корӣ ба берун аз ҷумҳурӣ рушди зерсохторҳои энергетика бахусус дар истифодадиҳии лоиҳаҳои гидроэнергетикӣ, ки асоси системаи энергетикаро ташкил медиҳанд, ба мушкил рӯ ба рӯ кардааст.

ТАЪСИРИ ТАҒЙИРЁБИИ ИҚЛИМ ДАР СОҲАИ НАҚЛИЁТ БА РАВАНДҲОИ МУҲОҶИРАТ ДАР ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН:

»»» Аҳамият ва дурнамо

- *Тағйирёбии иқлим таъсири назаррасе ба баҳши нақлиёти Тоҷикистон дорад, зеро ин кишвар кӯҳистонист ва аз боду ҳавои номусоид осебпазир аст. Тоҷикистон бо ҷолишҳое, ба монанди шусташавии роҳҳо, кандани пулҳо селу боришоти шадид мубориза мебарад, ки пайвастишавӣ ва дастрасӣ ба хидматҳои муҳимро халалдор мекунад. Низомии нақлиёти оммавӣ, хосатан дар минтақаҳои рустой, хеле осебпазир аст, ки ин барои ҷомеаҳои дучор шудан ба мушкилоти дастрасӣ ба бозор, хизматрасониҳои тиббӣ ва таълимро душвор мекунад.*
- *Барои ҳалли ин ҷолишҳо, талошҳои зиёд барои беҳтар кардани устувории зерсохтор аз қабилӣ сохтмони беҳтари роҳҳо ва пулҳо идома дорад, то тавонанд бо обу ҳавои шадид муқовимат кунанд. Илова бар ин, ҳукумати Тоҷикистон бо кӯмаки ташкилотҳои байналмилалӣ дар пайи таҳияи қонунҳо ва стратегияи мутобиқшавӣ ба иқлим дар соҳаи нақлиёт мебошад, ки раванди нақлиёти устувор, мисли нақлиёти барқӣ ва беҳтарсозии системаҳои нақлиётро беҳтар мекунад. Такмили устувории шабакаҳои нақлиётӣ барои дастгирӣ кардани рушди иқтисодӣ ва таъмин кардани пайвастишавии ҷомеаҳо дар муносибат ба тағйиротҳои иқлим муҳим аст.*

Нишондиҳандаи гузариши энергетикӣ дар соли 2024 дар ОМ

	Дарча	Нуқтаҳо
Тоҷикистон	71	53.6
Қирғизистон	80	52.7
Қазоқистон	98	50.1

Тағйирёбии иқлим дар соҳаи нақлиёт таъсир дар равандҳои муҳоҷирати Тоҷикистон дорад. Муҳоҷират дар Тоҷикистон аз омилҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ - экологӣ ба шумули мушкilotи муҳити зистӣ дорад. Таваҷҷуҳи асосӣ дар мамлакат ба муҳоҷирати берунӣ дода мешавад, зеро интиқоли маблағҳои муҳоҷирони қорӣ қисмати муҳими даромадҳои хоҷагироро ташкил медиҳад.

Рушди соҳаи нақлиёт дар Тоҷикистон зарурат ба сармоягузори калон дорад, вале норасоии кадрӣ ба сабаби муҳоҷират татбиқи лоиҳаҳои калони зерсохториро дучори мушкilot мекунад. Ҳамзамон бо ин талабот ба коммуникатсияву нақлиёт зиёд мешавад бо дарназардошти мавқеияти стратегияи Тоҷикистон ва потенциали он дар сифати роҳҳои нақлиёти дар минтақа, зиёд мешавад.

ЧОЛИШҲОИ ТАҒЙИРЁБИИ ИҚЛИМ ДАР СОҲАИ ҶАНГАЛ ВА РАВАНДҲОИ МУҲОҶИРАТИ ҚОРӢ ДАР ТОҶИКИСТОН:

- *Тағйирёбии иқлим, бо сабабҳои гуногун, ҳамчун яке аз проблемаҳои глобалӣ ба назар мерасад, ки таъсири амиқе бар соҳаҳои гуногуни ҳаёти иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва экологӣ мегузорад. Таъсири тағйирёбии иқлим дар соҳаи ҷангал ва таъсири он ба равандҳои муҳоҷират дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз масъалаҳои муҳими ҷомеаи Тоҷикистон мебошад. Бо аҳамияти экологӣ ва иқтисодии ҷангалҳо, дар шароити тағйиротҳои иқлимӣ, кишварҳои кӯчак, ба монанди Тоҷикистон, метавонанд бо мушкilotи ҷиддӣ, аз ҷумла муҳоҷират, рӯ ба рӯ шаванд. Бинобарин идоракунии захираҳои табиӣ ва стратегияи устувори рушди иҷтимоӣву иқтисодӣ дар шароити ивазшавии иқлим ва гармшавии сайёра рӯз то рӯз масъалаи ҷиддитар мешавад.*

Тағйирёбии иқлим дар соҳаи хоҷагии ҷангал ва гуногунии биологӣ таъсири назаррас ба равандҳои муҳоҷирати Тоҷикистон дорад. Муҳоҷират дар кишвар асосан аз омилҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ-экологӣ, ба хусус мушкilotи муҳити зист, вобаста мебошад. Таваҷҷуҳи асосии давлат ба муҳоҷирати берунӣ равона шудааст, зеро интиқоли маблағҳои муҳоҷирони қорӣ барои даромадҳои хонаводаҳо муҳим мебошад.

Равандҳои муҳоҷиратӣ дар хоҷагии ҷангал ва гуногунии биологӣ аз сабаби камшавии ҷангалҳо, коҳиши манбаъҳои табиӣ ва аз даст додани сарчашмаҳои ананавии даромад барои аҳолии деҳот тақвият меёбад. Тағйирёбии иқлим ба пастшавии сатҳи гуногунии биологӣ ва бадшавии хизматрасонии низоми экологӣ оварда мерасонад, ки ҷамоатҳоро маҷбур ба тарки ҷойи истиқомати худ ва ҷустуҷӯи воситаҳои нави барои боқӣ мондан мешавад.

Муҳоҷирати корӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мушкилоти ҷиддиро ба бор овардааст, алалхусус барои кӯдакон ва оилаҳои онҳо, ки кӯдаконро бе сарпарастии волидайн мегузорад. Занҳоеро, ки шавҳарҳои муҳоҷирашон тарк кардаанд бо барчаспзани рӯ ба рӯ мешаванд ва фарзандони онҳо бошанд аз оқибатҳои иҷтимоӣ равонии амиқ ранҷ мебаранд.

Тағйирёбии иқлим дар соҳаи ҷангал ба раванди муҳоҷират дар Тоҷикистон таъсири назаррас мерасонад, зеро мушкилоти муҳити зист иқтисоду иҷтимоӣ кишварро таҳдид мекунад.

Бисёре аз кӯдакони муҳоҷирони корӣ зери сарпарастии хешу табор ё дар интернатҳо монда бо хатарҳои хушунат ва муносиботи бад рӯ ба рӯ мешаванд. Гарчанди интиқоли маблағ аз хориҷа хоҷагиро дастгирӣ мекунад, вале набудани волидайн кӯдаконро маҷбур мекунад, ки масъулияти пеш бурдани хоҷагиро бар ўҳда гиранд, ки дар натиҷа дастрасӣ ба таҳсилот ва хизматрасонии тиббиро барои онҳо маҳдуд мекунад.

Таҳқиқот нишон медиҳанд, ки қисмати зиёди оилаҳои муҳоҷирон аз мушкилоти молиявӣ душворӣ мекашанд ва кӯдакони онҳо бошанд бисёр вақт дар вазъиятҳои осебпазир монда дастрасӣ ва ҳимояти кофӣ надоранд.

Ба ҳамин восита, таҳияи стратегияи мутобикшавӣ дар хоҷагии ҷангал ва гуногунии биологӣ бояд на танҳо аспектҳои экологӣ, балки ҷанбаҳои иҷтимоиро низ дар назар бигирад, ки ба беҳтаршавии вазъияти занон ва кӯдакон равона шудааст. Ва инчунин ба таъмини дастрасии онҳо ба сарчашмаҳо ва имкониятҳои иқтисодӣ дар шароити тағйирёбии иқлим.

Харитаи Идораи муштараки ҷангал (ИМЧ) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Таъсири тағйирёбии иқлим яке аз масъалаҳои муҳимтарини ҷаҳонӣ мебошад, ки ба соҳаҳои гуногун, аз ҷумла сохтмон ва саноат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсир мерасонад. Инчунин таъсири таҳаввулоти иқлимӣ шадид ба ин соҳаҳо ба равандҳои муҳоҷират мушоҳида мешавад, ки дар натиҷаи тағйиротҳои муҳити зист ба вуҷуд меоянд. Фаҳмидану дар назар гирифтани ин масъалаҳо барои таҳияву татбиқи стратегияи рушди устувор ва муҳофизати ҷомеаҳо аҳамияти хос дорад.

Таҳқиқот на танҳо таъкид мекунад, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон ба стратегияи зидди тағйирёбии иқлим ниёз дорад, балки барои кӯмак ба соҳаҳои сохтмон ва саноат дар мутобикат бо тағйиротҳои иқлимӣ зарур аст. Зарурати боз намудани равандаи нави донишҳо барои сиёсатгузорҳо, таҳқиқотгарон ва намоёндогони ҷомеа вуҷуд дорад, то бо хатароти эҳтимолии муқовимат сураат гирад ва устувори мамлакат таъмин намояд.

Тағйирёбии иқлим дар соҳаи сохтмон ва саноат таъсир дар равандҳои муҳоҷирати корӣ дорад. Муҳоҷирати корӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон асосан аз омилҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ-экологӣ ба шумули деградатсияи муҳити зист вобаста аст. Таваҷҷуҳи асосӣ дар Тоҷикистон ба муҳоҷирати корӣ ба хориҷа дода мешавад, зеро интиқоли маблағҳо ҳамчун даромади асосии хоҷагӣҳо боқӣ мемонанд.

Ҳамзамон бо ин раванди ба хориҷа рафтани кадрҳои мутахассис ба норасоии кадрӣ дар секторҳои сохтмон ва саноат оварда мерасонад, ки ин рушди зерсохтор ва модернизатсияи саноатро ба сустӣ рӯ ба рӯ мекунад.

Ширкатҳои сохтмонӣ маҷбур мешаванд бо вазъияти пешомада, мутобик шаванд ва мутахассисони камҳарфаиро ба кор ҷалб кунанд, ё сармояи хориҷиро барои автоматикунони равандҳо ҷалб кунанд.

Таъсири тағйирёбии иқлим дар соҳаи сохтмон ва саноат муҳоҷирати кории сокинони Тоҷикистонро ба вуҷуд меорад, ки боиси норасоӣҳои кадрӣ, мушкилоти иҷтимоӣ барои оилаҳо, ва таъсири манфӣ ба кӯдакон мешавад, ки зарурияти таҳияи стратегияи мутобикшавиро барои беҳтар кардани вазъи занон ва кӯдакон дар шароити тағйирёбии иқлим таъкид мекунад.

Барчаспзани рӯ ба рӯ мешаванд ва фарзандони онҳо бошанд аз оқибатҳои иҷтимоӣ равонии амиқ ранҷ мебаранд.

Бисёре аз кӯдакони муҳоҷирони корӣ зери сарпарастии хешу табор ё дар интернатҳо монда бо хатарҳои хушунат ва муносиботи бад рӯ ба рӯ мешаванд. Гарчанди интиқоли маблағ аз хориҷа хоҷагӣҳоро дастгирӣ мекунад, вале набудани волидайн кӯдаконро маҷбур мекунад, ки масъулияти пеш бурдани хоҷагиро бар ўҳда гиранд, ки дар натиҷа дастрасӣ ба таҳсилот ва хизматрасонии тиббиро барои онҳо маҳдуд мекунад.

Таҳқиқот нишон медиҳанд, ки қисмати зиёди оилаҳои муҳоҷирон аз мушкилоти молиявӣ душворӣ мекашанд ва кӯдакони онҳо бошанд бисёр вақт дар вазъиятҳои осебпазир монда дастрасӣ ва ҳимояти кофӣ надоранд.

Ба ҳамин восита, таҳияи стратегияи мутобикшавӣ дар хоҷагии ҷангал ва гуногунии биологӣ бояд на танҳо аспектҳои экологӣ, балки ҷанбаҳои иҷтимоиро низ дар назар бигирад, ки ба беҳтаршавии вазъияти занон ва кӯдакон равона шудааст. Ва инчунин ба таъмини дастрасии онҳо ба сарчашмаҳо ва имкониятҳои иқтисодӣ дар шароити тағйирёбии иқлим.

ТАҒЙИРЁБИИ ИҚЛИМ ВА МУҲОҶИРАТИ ЭКОЛОГӢ ДАР ТОҶИКИСТОН

Муҳоҷирати экологӣ дар Тоҷикистон ҳамчун як раванди тибқи қонун ва танзимшуда, бо мақсади ҳимоя ва дастгирии шаҳрвандоне, ки манзили худро бар асари офатҳои экологӣ тарк мекунанд, амалӣ мегардад.

Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар ҳамоҳангӣ бо вазорату идораҳои дахлдор, лоиҳаи қарори дахлдор ва Нақшаи миёнамӯҳлати муташаккилона барои кӯчонидани муҳоҷирони экологиро таҳия мекунад. Нақша бояд бо аҳамияти иқтисодӣ ва иҷтимоии минтақаҳои қабулкунанда мувофиқ бошад. Вобаста ба ин, Нақшаи миёнамӯҳлати бояд масъалаҳои муҳимро, аз ҷумла, номгуӣи вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо, мӯҳлати кӯчонидан ва теъдоди хоҷагӣ, пешбинӣ намояд.

Дар ҳолате, ки вазъияти фавқуллода ва босуръат бо омилҳои табиӣ пеш ояд, кӯчонидани муташаккилона ва фаврии муҳоҷирони экологӣ танҳо бо пешниҳоди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардонида мешавад. Инро метавон ҳамчун механизми муҳим барои таъмини амнияти муҳоҷирон ва таъсиси шароити муносиб донист.

АКС:<https://cabar.asia>
Маркази барқу гармидиҳии ш. Душанбе

АКС:<https://old.asiaplustj.info>
Курси касбмӯзӣ

Ҳамин тариқ, муҳоҷирати экологӣ дар Тоҷикистон тавассути таъсиси механизмҳои муассир ва ҳамкориҳои байни мақомоти давлатӣ, кӯмак мекунад, то проблемаҳои ҳаёти муҳоҷирон ҳал шаванд ва онҳо дар маконҳои нави зист бо шароити муносиб таъмин шаванд.

Муҳоҷирати муҳити зистӣ дар Тоҷикистон дар солҳои охир тамоюли зиёдшавӣ дошта, танҳо дар соли 2023, 51 офати табиӣ ба шумули тарма, ярч ва обхезӣ ба қайд гирифта шудааст, ки хасороти иқтисодии он, бештар аз 7 миллион доллари ИМА-ро ташкил додааст.

Дар воқуниш ба ин офатҳо, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони Миллали Муттаҳид, як рӯйкарди ҳамгиришударо барои идоракунии хатарҳои офатҳои табиӣ, иқлим ва муҳити зист қабул намуданд, ки дар Чорҷубаи ҳамкории рушди устувори ММ зикр шудааст.

Ҳадафи ин ҳамкорӣ тақвияти зарфиятҳои миллии барои коҳиши хатарҳои офатҳои табиӣ тавассути платформаи миллии барои коҳиши офатҳои табиӣ (ПМБКOT) мебошад.

Ин талошҳои барои ҳамсон кардани стратегияҳои миллии бо чорҷубаи Сендай афзалиятҳои амал бо дастгирии ҷорӣ барои татбиқи меъёрҳои идоракунии самараноки хатарҳоро муайян менамояд.

Дар соли 2023, ташаббусҳо дар чорҷубаи мазкур бештар аз 67000 нафари осебпазирро тавассути лоиҳаҳои ҷамоатӣ, ки тамаркуз ба идоракунии устувори сарчашмаҳои табиӣ доранд, баҳравар сохтаанд.

Бо дарки болоравии хатарҳои офатҳои табиӣ, ҳукумати Тоҷикистон ташаббуси кӯчонидани 525 оилаҳоро аз минтақаҳои хатарнок ба ҷойҳои амнтар дар байни солҳои 2024-2026 рӯйи даст гирифтааст. Амт оилаҳои кучида, гоҳҳо дучори ҷолишҳое аз қабилҳои дастрасии ноқофӣ ба оби тоза ва дастгирии маҳдуди ҳукумати мешаванд.

АКС: КҲФ

Сел дар деҳаи Искодари н. Айни

АКС: Радиои Озодӣ

Сел дар н. Рӯшон

Чиҳати ҳалли ин мушкилот, Тоҷикистон муҳоҷирати экологиро вориди Стратегияи милли барои мутобиқшавӣ бо тағйирёбии иқлим то соли 2030 намудааст. Ҳадафи ин стратегия ворид намудани масъалаи муҳоҷирати экологӣ ба сиёсатҳои тағйирёбии иқлим чиҳати таъмин намудани бечошудаҳо бо ҳимоятҳои зарурӣ мебошад.

Деҳаҳои осебдида аз сел

Чанд деҳа дар солҳои охир аз офатҳои табиӣ зарар дида кӯчонида шуданд:

Деҳаи **Сангчашма** дар ноҳияи Ҳисор дар моҳи майи соли 2024 ғайри чашмдошт аз сел осеб дид. Дар натиҷаи он, зерсохтори оби деҳа пурра вайрон шуда, осебпазирии деҳаҳои кӯҳистониро бармало сохт.

Деҳаи **Ёзғанд** дар ноҳияи Сангвор дар санаи 1- феввали соли 2024 баъди боронгарии шадид, сел омада, чанд хоҷагиро зарар расонид.

Деҳаи **Искодар** дар ноҳияи Айнӣ. Сели дар санаи 13 июли соли 2024 боиси хасороти ҷонӣ гардид, ки дар асари он як зан ҷон бокта зерсохтори деҳа ба шумули роҳҳо ва симҳои барқ осеб диданд.

Ноҳияи **Рӯшон** дар Вилояти мухтори кӯҳистони Бадахшон. Дар моҳи апрели соли 2025 ноҳия дучори обхезӣ ва сел шуда, сабаби кучидани одамон шуда хатарҳои офатҳои табиӣ дар минтақаҳои баланкӯҳ бармало кард.

АКС: https://www.youtube.com/watch?v=Bp_BgT1ADKQ

Сел дар деҳаи Ёзғанд, н. Сангвор

Хулоса: Муҳоҷирати экологӣ дар Тоҷикистон як раванди танзимшуда барои кӯмак ба шахрвандони манзилҳои худро бар асари офатҳои экологӣ тарк карда, бо дастгирии Вазорати меҳнат ва дигар вазоратҳо амалӣ мешавад. Дар соли 2023, 51 офати табиӣ дар Тоҷикистон хасороти зиёда аз 7 миллион доллари ИМА ба бор овард. Барои кӯчонидани 525 оилаҳо аз минтақаҳои хатарнок дар байни солҳои 2024-2026 ташаббусҳо амалӣ мешаванд, гарчанде ки онҳо бо мушкилоти дастрасии оби тоза рӯбарӯ ҳастанд. Тоҷикистон муҳоҷирати экологиро ба Стратегияи милли барои мутобиқшавӣ бо тағйирёбии иқлим то соли 2030 ворид кардааст.

БРСММ ташкилоти пешбари Созмони Милали Муттаҳид мебошад, ки барои хотима додан ба камбизоатӣ, нобаробарӣ ва тағйирёбии иқлим талош мекунад. Бо шабакаи васеи коршиносон ва шарикони рушд, мо дар 170 кишвари ҷаҳон фаъолият мекунем, то ки ба кишварҳо дар таҳияи қарорҳои ҳамгирошуда ва пойдор ба нафъи башарияту сайёра кӯмак расонем.

Барои маълумоти бештар моро дар сомонаи undp.org ё @UNDP пайгирӣ кунед.